

А. О. Гусєв

студ. III курсу економіко-правового факультету ОНУ імені І.І.Мечникова

спеціальність «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: к.е.н., доц. Т. В. Матюк

РИНОК ПРАЦІ У СФЕРІ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА АУДИТУ В УКРАЇНІ: ПОТОЧНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Досліджувана тема є актуальною, оскільки становлення ринкових відносин в Україні спричинили трансформації на ринку праці в країні. При цьому стрімке збільшення кількості підприємств сприяло збільшенню попиту на професії економічного спрямування в тому числі у сфері бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту. Дослідження попиту і пропозиції робочої сили в сфері обліку, оподаткування та аудиту в Україні, а також пошук шляхів удосконалення ринку праці у цій сфері поставлено за мету в даних тезах.

Ринок праці в широкому розумінні є системою економічних відносин, за якої формуються попит і пропозиція, а також встановлюється ціна праці [1, с. 274]. Отже, аналіз ринку праці у сфері обліку, оподаткування та аудиту передбачає аналіз наступних показників:

- рівень навантаження на одне робоче місце (відношення загальної кількості безробітних у цій сфері до загальної кількості вакансій) – попит і пропозиція на ринку праці;

- середній рівень оплати праці у цій сфері – визначення ціни праці.

За даними Державної служби зайнятості, станом на 01.04.2020 в Україні на ринку праці за професіями сфери бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту спостерігаються наступні статистичні дані (табл. 1):

Табл. 1

Ринок праці в Україні за професіями у сфері обліку, оподаткування та аудиту [2]

Професія (сфера)	Чисельність безробітних, осіб	Кількість вакансій, одиниць	Дефіцит вакансій (-) / дефіцит кадрів (+)	Навантаження на одне робоче місце
Бухгалтер	6592	886	- 5706	7,440
Головний бухгалтер	1931	244	- 1687	7,914
Аудитор	66	13	- 53	5,077
Інші професії даної сфери	455	54	- 401	8,426
«Облік, оподаткування, аудит» разом	9044	1197	- 7847	7,556
Усі професії разом	349424	64057	- 285367	5,455

Таким чином, на сьогоднішній день у сфері бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту спостерігається суттєвий дефіцит вакансій, що свідчить про наявність безробіття (понад 7,5 безробітних на кожну вакансію – більше, ніж всього на ринку праці).

Однак, аналізуючи дані Державної служби зайнятості, слід звернути увагу на наступні викривлення:

- стрімке зниження кількості вакансій протягом березня 2020 року внаслідок тимчасового зменшення загальної кількості функціонуючих підприємств, що спричинило різке збільшення навантаження на одне робоче місце;

- дані враховують лише випадки, офіційно зареєстровані в Державній службі зайнятості, питома вага яких невисока;

- дані враховують переважно вторинний ринок праці – бухгалтерів та аудиторів низької кваліфікації, пропозиція яких є істотно вищою.

Тому більш точною є інформація щодо поточного попиту і пропозиції на ринку праці у сфері обліку, оподаткування та аудиту згідно з сайтами працевлаштування. Так, за даними веб-сайту «work.ua», за період 13.03.2020 – 12.04.2020, загальна кількість вакансій в Україні в цілому у категорії «Бухгалтерія. Аудит» становить 2341, резюме (тобто безробітних) – 10248 [3]. Навантаження на одне робоче місце складає 4,378, що є значно нижчим показником, ніж за даними Державної служби зайнятості (7,556).

Відповідно до даних сайту працевлаштування Work.ua, середній рівень оплати праці у даній сфері за вакансіями складає 10800 грн., що майже збігається із середнім рівнем оплати праці в Україні [3]. При цьому характерною особливістю сфери обліку, оподаткування та аудиту є великі розбіжності між ціною праці (відносно велика частка як низького, так і високого рівня заробітної плати). Це свідчить, насамперед, про високу залежність ціни праці безпосередньо від рівня кваліфікації працівника, що зумовлено високим попитом на бухгалтерів та аудиторів високої кваліфікації (первинного ринку) за відносно низького рівня пропозиції.

Слід зазначити, що в сьогоднішніх умовах світової економічної рецесії, особливого значення набувають висококваліфіковані бухгалтери як антикризові фінансові менеджери, що утворює у цій сфері дефіцит робочої сили на первинному ринку праці.

Отже, сучасний стан ринку праці у сфері обліку, оподаткування та аудиту в Україні характеризується наявністю т. з. «подвійною диспропорцією»:

- суттєвий надлишок робочої сили на вторинному ринку праці;

- дефіцит робочої сили на первинному ринку праці.

Основними заходами держави, спрямованими на усунення диспропорцій і, як наслідок, розвиток ринку праці у цій сфері є:

- стимулювання ділової активності, збільшення кількості підприємств та кількості робочих місць – підвищення попиту на робочу силу, усунення надлишку робочої сили (на вторинному ринку праці);

- підвищення якості освіти (і, як наслідок, робочої сили) у сфері обліку, оподаткування та аудиту – підвищення пропозиції висококваліфікованої робочої сили) на первинному ринку праці).

Таким чином, поточний стан ринку праці у сфері обліку, оподаткування та аудиту характеризується наявністю одночасно надлишку і дефіциту робочої сили залежно від рівня кваліфікації працівників. Усунення диспропорцій є основним шляхом вдосконалення ринку праці у даній сфері в Україні.

Список використаної літератури

1. Брич В. Я., Дяків О. П., Надвиничний С. А., Островерхов В. М. та ін. Економіка праці та соціально-трудова відносини : навч.-метод. посіб. Тернопіль : ТДЕУ. 2006. 374 с.
2. Державна служба зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua> (дата звернення: 12.04.2020).
3. Work.ua. URL: <https://www.work.ua> (дата звернення: 12.04.2020).